

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

TREĆI ODJEL

ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

zahtjeva br. 49474/99
koji je podnio Jaroslav BOČEK
protiv Češke Republike

Europski sud za ljudska prava (Treći odjel), zasjedajući 10. listopada 2000. u vijeću u sastavu:

- g. J.-P. Costa, *predsjednik*,
- g. L. Loucaides,
- g. P. Kūris,
- gđa F. Tulkens,
- g. K. Jungwiert,
- gđa H. S. Greve,
- g. M. Ugrekhelidze, *suci*,
- g. W. Fuhrmann,
- g. Nicolas Bratza,
- g. K. Traja, *dodatni suci*,
- i gđa S. Dollé, *tajnica Odjela*,

Uzimajući u obzir prethodno navedeni zahtjev podnesen Europskom sudu za ljudska prava 14. lipnja 1999. i upisan 8. srpnja 1999.,

Nakon vijećanja, donosi sljedeću odluku:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva češki je državljanin, rođen 1934. godine i živi u gradu Šlapanice (Češka Republika). Pred Sudom ga zastupa gđa Ludvíka Čížkovská, odvjetnica upisana u Odvjetničku komoru Praga.

A. Pozadina predmeta

Činjenice ovog predmeta, kako ih je iznio podnositelj zahtjeva, mogu se sažeti kako slijedi.

Presudom od 4. rujna 1991. Sud gradske četvrti Prag 10 (*Obvodní soud pro Prahu 10*) proglasio je podnositelja zahtjeva, bivšeg ministra šumarstva i drveno prerađivačke industrije (*ministra lesního hospodářství a dřevozpracujícího průmyslu*), krivim da je kao javna osoba zloupotrijebio ovlast (*zneužití pravomoci veřejného činitele*) u skladu s člankom 158. stavkom 1. točkom (a) Kaznenog zakonika te mu je izrekao novčanu kaznu u iznosu od 2.000,00 CZK. Stavljeno mu je na teret da se u obnašanju svojih dužnosti od 12. listopada 1988. do 29. lipnja 1990. koristio financijskim sredstvima Ministarstva koja su bila namijenjena troškovima reprezentacije, protivno uputi Ministarstva financija br. V/2-15200/76 o upravljanju sredstvima namijenjenima troškovima reprezentacije u socijalističkom državnom uređenju, te da je time uzrokovao štetu u iznosu od 3.161,90 CZK.

Podnositelj zahtjeva, koji ranije u životu nije osuđivan, bio je toliko potresen da je odbio protiv prvostupanjske presude podnijeti žalbu kako ne bi morao proživjeti istu neugodnost tijekom žalbenog postupka.

Ubrzo nakon toga, podnositelj zahtjeva saznao je da su nacionalni sudovi slične optužbe protiv javnih osoba odbili kao neosnovane pozivajući se na Direktivu Predsjedništva vlade (*vyjádření předsednictva vlády*) koju je potvrdilo Ministarstvo financija. U toj se direktivi, objavljenj u Službenom listu Ministarstva financija (*Finanční zpravodaj*), napomenulo da nije moglo doći ni do kakve povrede prava i da stoga nije bilo moguće utvrditi počinjenje kaznenog djela.

Podnositelj zahtjeva je 28. veljače 1997. podnio Ministarstvu pravosuđa zahtjev za podnošenje žalbe zbog povrede zakona (*podnět ke stížnosti pro porušení zákona*) te je pritom tvrdio da je Sud gradske četvrti u kaznenom postupku koji se protiv njega vodio povrijedio zakon jer nije uzeo u obzir nalog Ministarstva financija i jer ga je osudio za kazneno djelo čije počinjenje nije utvrđeno.

Podnositelj zahtjeva podnio je 10. ožujka 1997. na temelju istih razloga zahtjev za obnovu postupka (*žádost o obnovu řízení*). Sud gradske četvrti Prag 10 odbio je 21. svibnja 1997. njegov zahtjev kao neosnovan. Gradski sud u Pragu (*Městský soud*) potvrdio je 5. rujna 1997. tu odluku, ali je ipak istaknuo da je podnositelj zahtjeva trebao podnijeti žalbu zbog povrede zakona i njome zatražiti da se presuda Suda gradske četvrti od 4. rujna 1991. preispita.

Ministarstvo pravosuđa je 4. lipnja 1998. obavijestilo podnositelja zahtjeva da, „nakon što je pregledalo njegov kazneni spis, nije utvrdilo nijedan razlog kojim bi se opravdalo podnošenje žalbe zbog povrede zakona”.

Podnositelj zahtjeva posjedovao je dozvolu za nošenje oružja od svoje osamnaeste godine.

Podnio je 16. rujna 1996. novi zahtjev za izdavanje dozvole za nošenje oružja, u skladu sa Zakonom br. 288/1995 o oružju i streljivu. Odlukom od 16. listopada 1996. Okružna policijska uprava Brno-venkov (*okresní ředitelství policie*) odbila je njegov zahtjev jer nije ispunio jedan od propisanih uvjeta za izdavanje takve dozvole, odnosno uvjeta koji se odnosi na besprijekorno postupanje u smislu članka 44. stavka 1. točke (d) Zakona br. 288/1995, s obzirom na to da je osuđen za namjerno počinjenje kaznenog djela i da je ta osuđujuća presuda donesena prije manje od deset godina.

Regionalna policijska uprava Južne Moravske (*Správa policie jihomoravského kraje*) potvrdila je 18. prosinca 1996., povodom žalbe podnositelja zahtjeva, donesenu odluku i istaknula da iznos novčane kazne ili trajanje izrečene kazne ne utječu na odbijanje izdavanja dozvole za nošenje oružja, nego da je odlučujući čimbenik namjerno počinjenje kaznenog djela.

Podnositelj zahtjeva je 13. veljače 1997. protiv prethodno navedenih odluka podnio upravnu tužbu za obnovu postupka (*správní žaloba*), u skladu s člankom 247. Zakonika o građanskom postupku, i pritom tražio njihovo ukidanje. Presudom od 3. veljače 1998. Okružni sud u Brnu (*Krajský soud*) odbio je upravnu tužbu podnositelja zahtjeva kao neosnovanu.

Podnositelj zahtjeva je 6. travnja 1998. Ustavnom sudu (*Ústavní soud*) podnio ustavnu tužbu (*ústavní stížnost*). Tvrдио je da je time što Sud gradske četvrti Prag 10 nije uzeo u obzir uputu Ministarstva financija i Direktivu Predsjedništva vlade povrijeđeno njegovo pravo na sudsku zaštitu zajamčeno člankom 36. stavkom 1. Povelje o temeljnim pravima i slobodama (*Listina základních práv a svobod*) i njegovo pravo na pošteno suđenje zajamčeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije. Podnositelj zahtjeva također je tvrdio da mu je izricanjem osuđujuće presude povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, u smislu članka 10. stavka 2. Povelje i članka 8. Konvencije. Istaknuo je da, iako se ni Poveljom ni Konvencijom ne jamči pravo na nošenje oružja ili posjedovanje dozvole za nošenje oružja, posjeduje takvu dozvolu od svoje osamnaeste godine, s obzirom na to da je nošenje službenog oružja bilo povezano s obavljanjem njegova nekadašnjeg zanimanja šumara i također s njegovim privatnim i obiteljskim životom jer je lovac. Naposljetku, podnositelj zahtjeva tražio je od Ustavnog suda da članak 44. stavak 1. točku (d) Zakona br. 288/1995 proglasi neustavnim te da ga stavi izvan snage. Prema mišljenju podnositelja zahtjeva, tom se zakonskom odredbom, koja se odnosi na kazne zatvora, kao i na novčane kazne, stvara osobito ozbiljna situacija te se ta odredba protivi načelu vladavine prava u smislu članka 1. Ustava, s obzirom na to da se njome zapravo u isti položaj stavljaju osobe koje su počinile lakša kaznena djela kažnjiva novčanim kaznama i osobe kojima se za počinjenje težih kaznenih djela nužno izriču teške kazne. Konačno, podnositelj zahtjeva naglasio je da, iako se u skladu s Kaznenim zakonikom novčana kazna briše nakon tri godine, a prema osuđenoj se osobi postupa kao da nikad nije osuđivana, u skladu s člankom 44. stavkom 1. točkom (d) Zakona br. 288/1995, njezino se postupanje smatra besprijekornim tek nakon deset godina.

Ustavni sud je u punom sastavu (*plénium*) 20. siječnja 1999. odlučio da će spojiti tužbu podnositelja zahtjeva i tužbu P. M.-a koja se odnosi na sličan pravni problem u okviru kojeg se postavlja i pitanje neustavnosti članka 44. stavka 2. Zakona br. 288/1995.

Ustavni sud je u punom sastavu presudom od 17. veljače 1999. odbio zahtjeve koje su podnijeli podnositelj zahtjeva i P. M. za stavljanje izvan snage članka 44. stavka 1. točke (d) i članka 44. stavka 2. Zakona br. 288/1995.

Četvrto vijeće (*senát*) Ustavnog suda je 5. svibnja 1999. proglasilo je ustavnu tužbu očito neosnovanom s obzirom na činjenicu da je Ustavni sud u punom sastavu odbio njegov zahtjev za stavljanje izvan snage članka 44. stavka 1. točke (d) Zakona br. 288/1995.

B. Mjerodavno domaće pravo

Kazneni zakonik

Člankom 158. stavkom 1. točkom (a) određuje se da se javnoj osobi koja, s namjerom da nanese štetu trećim osobama ili da za svoj ili tuđi račun ostvari neopravdanu novčanu korist, izvršava svoju ovlast na način koji je protivan zakonu, može izreći kazna zatvora u trajanju od šest mjeseci do tri godine ili zabrana obnašanja dužnosti.

U skladu s člankom 53. stavkom 1., ako je počinitelj kaznenog djela s namjerom ostvario ili pokušao ostvariti novčanu korist, može mu se izreći novčana kazna u iznosu od 2.000,00 CZK do 1.000.000,00 CZK. Na temelju članka 53. stavka 2. točke (b) sud može izreći takvu novčanu kaznu, a da ti uvjeti nisu ispunjeni ako se Kaznenim zakonikom predviđa novčana kazna za kazneno djelo za koje se ne propisuje kazna zatvora dulja od tri godine ili se uopće ne propisuje, s obzirom na vrstu počinjenog djela i mogućnost da se počinitelja rehabilitira.

Zakon br. 288/1995 o oružju i streljivu

Člankom 44. stavkom 1. točkom (d) određuje se da se postupanje osobe ne može smatrati besprijevornim ako je proglašena krivom za namjerno počinjenje kaznenog djela i ako je njezina osuđujuća presuda donesena prije manje od deset godina.

U skladu s člankom 44. stavkom 2., besprijevorno postupanje osobe utvrđuje se neovisno o brisanju osuđujuće presude prema posebnom zakonu, odnosno člancima 69., 70. i 87. Kaznenog zakonika i člancima 364. i 365. Zakonika o kaznenom postupku.

PRIGOVORI

1. Pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije, podnositelj zahtjeva žali se na nepoštovanje njegova prava na pošteno suđenje u kaznenom postupku koji se vodio protiv njega. Tvrdi da Sud gradske četvrti Prag 10 nije uzeo u obzir uputu Ministarstva financija i Direktivu Predsjedništva vlade te da ga je stoga osudio za djelo koje se u trenutku u kojem se kazneni postupak vodio nije kvalificiralo kao kazneno djelo. Podnositelj zahtjeva tvrdi i da Sud gradske četvrti nije ispravno ispitao dokaze i nije dostatno utvrdio činjenično stanje.

Podnositelj zahtjeva potvrđuje da protiv presude Suda gradske četvrti nije podnio žalbu. Međutim, objašnjava da je bio izrazito potresen ishodom prvostupanjskog postupka. Usto, naglašava da je tek nakon isteka roka za podnošenje žalbe saznao da su nacionalni sudovi u drugim kaznenim predmetima sličnima njegovu uzimali u obzir dva prethodno navedena zakonodavna akta i da su optuženike oslobađali krivnje.

2. Pozivajući se na članak 8. Konvencije, podnositelj zahtjeva tvrdi da su mu policijska tijela, time što su mu odbila izdati novu dozvolu za nošenje oružja na temelju osuđujuće presude, povrijedila pravo na poštovanje njegova privatnog života. Iako se Konvencijom ne jamči pravo na nošenje oružja ili posjedovanje dozvole za nošenje oružja, podnositelj zahtjeva tvrdi da je strastveni lovac i da posjeduje dozvolu za nošenje oružja od svoje osamnaeste godine. Tako je lov postao sastavni dio njegova osobnog i privatnog života u smislu članka 8. Konvencije.

Podnositelj zahtjeva priznaje da je povreda njegova prava na poštovanje privatnog života bila zakonita i da se uvjetom koji se odnosi na besprijekorno postupanje, navedenim u Zakonu br. 288/1995, želi postići opravdani cilj, odnosno spriječiti nesigurne i neodgovorne osobe da zakonito dođu u posjed oružja te prema tome suzbiti kriminal i svesti ga na najmanju moguću mjeru. Međutim, podnositelj zahtjeva smatra da odbijanje da mu se izda dozvola za nošenje oružja nije razmjerna mjera. Uvjet koji se odnosi na besprijekorno postupanje primjenjuje se automatski na sve osobe i pritom se osobe koje su počinile opasno, teže kazneno djelo upotrebom oružja uopće ne razlikuju od onih osoba, kao što je podnositelj zahtjeva, kojima je za lakše kazneno djelo izrečena novčana kazna. Osim toga, tim se uvjetom, kako je predviđen Zakonom br. 288/1995, u potpunosti dovodi u pitanje mehanizam brisanja kaznenog djela iz kaznene evidencije.

PRAVO

1. Podnositelj zahtjeva žali se na nepoštovanje njegova prava na pošteno suđenje u kaznenom postupku koji se vodio protiv njega. Tvrdi da Sud gradske četvrti Prag 10 nije uzeo u obzir uputu Ministarstva financija i Direktivu Predsjedništva vlade te da ga je stoga osudio za djelo koje se u trenutku u kojem se kazneni postupak vodio nije kvalificiralo kao kazneno djelo. Podnositelj zahtjeva tvrdi i da Sud gradske četvrti nije ispravno ispitao dokaze i nije dostatno utvrdio činjenično stanje.

Sud podsjeća na to da mu se mogu podnijeti samo žalbe koje se odnose na činjenice nastale nakon datuma stupanja na snagu Konvencije u odnosu na neku ugovornu stranku. Datum stupanja na snagu Konvencije za Češku Republiku je 18. ožujka 1992., odnosno dan kad je nekadašnja Češka i Slovačka Federativna Republika ratificirala Konvenciju (vidjeti br. 37527/97, odluka od 23. svibnja 2000., Treći odjel).

Sud podsjeća i na to da se, u skladu s člankom 35. stavkom 1. Konvencije, predmet može podnijeti Sudu tek nakon što su iscrpljena sva domaća pravna sredstva i unutar razdoblja od šest mjeseci od dana donošenja konačne domaće odluke. Iz dokumenata koje je dostavio podnositelj zahtjeva proizlazi da je u ovom predmetu posljednju odluku u redovnom postupku donio Sud gradske četvrti 4. rujna 1991., odnosno prije datuma stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Češku Republiku.

Sud podsjeća na to da se „izvanredni pravni lijek čija mogućnost podnošenja ovisi o diskrecijskoj ovlasti nekog tijela ne može smatrati učinkovitim pravim lijekom” (vidjeti br. 14545/89, odluka od 9. listopada 1990., D. R. 66, str. 239.) i da, „kako bi pravni lijek bio učinkovit, on treba biti dostupan, odnosno zainteresirana stranka mora moći sama pokrenuti postupak [za podnošenje pravnog lijeka]” (vidjeti br. 12604/86, odluka od 10. srpnja 1991., D. R. 70, str. 125.). Podsjeća i na to da šestomjesečni rok iz članka 35.

stavka 1. Konvencije ponovno počinje teći samo ako zahtjev za obnovu/ponavljanje postupka zaista dovede do obnove/ponavljanja postupka (vidjeti br. 10431/83, odluka od 16. prosinca 1991., D. R. 35, str. 241., 245.).

Sud utvrđuje da zahtjev za podnošenje žalbe zbog povrede zakona koji je Ministarstvu pravosuđa podnio podnositelj zahtjeva, kao i njegov zahtjev za obnovu kaznenog postupka podnesen Sudu gradske četvrti Prag 10 nakon datuma stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Češku Republiku, nisu pravna sredstva koja treba iscrpiti u smislu članka 35. stavka 1. Konvencije. Iz toga slijedi da je „konačna domaća odluka”, iz članka 35. stavka 1. Konvencije u ovom predmetu presuda Suda gradske četvrti Prag 10 od 4. rujna 1991. i da se naknadni postupak ne može uzeti u obzir za utvrđivanje nadležnosti Suda *ratione temporis*.

Sud smatra da je taj dio zahtjeva nespojiv *ratione temporis* s odredbama Konvencije, u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije, i da ga treba odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 4.

2. Osim toga, podnositelj zahtjeva tvrdi da su mu nacionalna tijela, time što su mu odbila izdati novu dozvolu za nošenje oružja na temelju osuđujuće presude, povrijedila pravo na poštovanje privatnog života zajamčeno člankom 8. Konvencije.

Sud podsjeća na to da se pravom na poštovanje privatnog života pojedincu osigurava sfera života u kojoj može slobodno razvijati svoju osobnost i ponašati se u skladu s njom. Primjena nekog pravila koje je donijela određena država predstavlja miješanje u osobnu sferu života samo ako se odnosi na ponašanje pojedinca unutar te sfere (vidjeti ESLJP , br. 8307/78, odluka od 11. srpnja 1980., D. R. 21, str. 116.).

U ovom predmetu Sud smatra da je, čak i pod pretpostavkom da je odbijanje čeških tijela zadiranje u ostvarivanje prava podnositelja zahtjeva na poštovanje privatnog života, u smislu članka 8. stavka 1. Konvencije, navedeno miješanje opravdano s obzirom na stavak 2. tog članka. Sud napominje da podnositelj zahtjeva ne osporava da je miješanje o kojem je riječ predviđeno zakonom i da teži legitimnom cilju, odnosno zaštitu javnog poretka i prevenciji kaznenih djela. U tom pogledu smatra da strogi nadzor države nad izdavanjem dozvole za nošenje oružja također ima drugi legitimni cilj koji se odnosi na zaštitu zdravlja te prava i sloboda drugih ljudi.

Kako bi odlučio o nužnosti miješanja u demokratskom društvu, Sud treba uzeti u obzir slobodu procjene kojom raspolažu države ugovornice, s obzirom na to da su načelno u boljem položaju da prve ocijene nužnost miješanja o kojem je riječ (vidjeti primjerice presudu Leander protiv Švedske od 26. ožujka 1987., serija A br. 116, str. 25., stavci 55. do 59.). Sud smatra da je zakonitost posjedovanja oružja danas i diljem Europe kontroveržno pitanje u pogledu kojeg se uvode sve veća ograničenja koja su u interesu javne sigurnosti. U tom području, široku slobodu procjene očito stoga treba ostaviti državama ugovornicama. Sud ne smatra proizvoljnima stroga pravila propisana za izdavanje dozvole za nošenje oružja koja uzimaju u obzir podatke iz kaznene evidencije podnositelja zahtjeva.

Slijedom toga, Sud smatra da u ovom predmetu odbijanje produljenja dozvole za nošenje oružja podnositelju zahtjeva nije nerazmjerna mjera s obzirom na legitimne ciljeve kojima se teži.

Iz toga slijedi da taj dio zahtjeva treba odbiti kao očito neosnovan, u skladu s člankom 35. stavcima 3. i 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud, većinom glasova,

UTVRĐUJE DA JE ZAHTJEV NEDOPUŠTEN.

S. Dollé
Tajnik

J.-P. Costa
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524